

Публічне управління та адміністрування

УДК 35.071

Т.В. Барановська, к.е.н., доц.
О.І. Хижняк, студ., V курс, гр. АКДм-2, ФОФ
Житомирський державний технологічний університет

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПРОБЛЕМ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ

Сучасний стан розвитку вітчизняного суспільства, рівень економічного та соціального розвитку, ситуація, яка склалася на сході України та її наслідки вимагають зміни та переусвідомлення підходів до забезпечення національної безпеки. Однією з загроз для національної безпеки можна вважати відтік трудових ресурсів за кордон, що вимагає формування дієвих механізмів державного управління.

Протягом останнього десятиліття спостерігається стійка тенденція до збільшення кількості осіб, які здійснюють довгострокову та короткострокову трудову міграцію. За даними звіту Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні тільки в 2014–2015 рр. 688 тис. осіб перебували за кордоном для здійснення трудової міграції¹, ще 310 тис. осіб виявили намір мігрувати в найближчі 12 місяців, крім того, вікова структура трудових мігрантів охоплює населення найбільш продуктивного віку – 18–44 років, що складає 64 % короткострокових та 71 % довгострокових мігрантів. Не зважаючи на певні позитивні моменти трудової міграції такі, як збільшення заощаджень, її прискорення не може не занепокоювати, як з позиції демографії, так із позиції втрати інтелектуального капіталу.

Ситуація, що склалася є наслідком системних кризових явищ, які відбуваються в економіці країни та в багатьох випадках викликана незадоволенням рівнем добробуту, відсутністю працевлаштування або частковим працевлаштуванням, невідповідністю рівня заробітної плати щоденним потребам та можливостям заощаджень. Однією з причин, яка викликає безробіття і подальшу трудову міграцію є неможливість застосування набутих знань та рівня освіти в Україні через невідповідність останньої потребам ринку праці та запитам роботодавців.

Питання якості освіти та її перетворення на дієвий чинник забезпечення сталого розвитку на мікро- та макrorівнях полягає у усвідомленні проблем, які постають перед освітянами в сучасних умовах. Ключовим фактором невідповідності випускників вимогам ринку праці є слабкий рівень взаємодії роботодавців та закладів освіти під час організації та здійснення навчального процесу. В багатьох випадках формування навчального процесу не орієнтовано на попит щодо знань та навичок майбутніх фахівців, а визначається пропозицією – наявністю наукових кадрів, методичних розробок, технічною базою тощо. В свою чергу, роботодавці, як основний покупець на ринку праці, бажаючи отримувати якісну робочу силу, самоусуваються на етапі її створення, не бажаючи долучатись до підготовки кадрів, натомість, витрачаючи ресурси на їх доведення до відповідного рівня та перепідготовку. Можливість вирішення цієї проблеми полягає у налагодженні продуктивної співпраці при підготовці студентів, починаючи з їх вступу. Одним з напрямів вирішення вказаної проблеми є залучення представників роботодавців до формування навчальних планів. Такий досвід впроваджено в Житомирському державному технологічному університеті, в якому за всіма факультетами перед складанням навчальних планів було проведено кругли столи з роботодавцями, на яких останні висловили своє бачення щодо змістовного наповнення навчальних планів, послідовності їх викладення, тривалості та програми практик тощо. Керівництво університету очікує від таких заходів результатів, як для самих роботодавців – у вигляді підготовки адаптованих фахівців, для регіону – збереження економічного потенціалу та трудових ресурсів та університету – забезпечення повного працевлаштування випускників.

Ще однією проблемою, яка потребує вирішення в контексті якості освіти, це забезпечення студентів базами практик. На жаль, сьогодні більшість суб'єктів господарювання не зацікавлена у прийнятті студентів для проходження виробничих практик. Ситуація загострюється для студентів економічних спеціальностей, які стикаються з тим, що керівництво підприємств, керуючись бажанням зберегти комерційну таємницю, не допускають до реальної інформації та процесів, які відбуваються з фінансовими ресурсами, обмежуючи студентів інформацією загальнодоступного характеру. Відповідно, отримуючи документальне підтвердження проходження практики, студенти формують звіти використовуючи дані сайту та власної фантазії. Вирішення даної проблеми можливе лише за умови централізованого підходу, шляхом розробки загальнодержавної системи стимулювання підприємств – баз практик.

Отримання якісних фахівців в технічній сфері передбачає можливість для студентів випробувати набуті теоретичні знання у відповідних лабораторіях, разом з тим, обмеженість навчальних закладів у джерелах фінансування не дозволяє забезпечити студентів відповідним обладнанням та пристроями, які б відповідали сучасному рівню розвитку техніки та технологій. Тому, без залучення ресурсів роботодавців до створення технічних баз лабораторій не може бути сподівань на отримання фахівців рівень підготовки яких буде відповідати їх потребам.

Таким чином, одним з напрямів перетворення освіти на дієвий чинник забезпечення сталого розвитку на регіональному та загальнодержавному рівнях, досягнення відповідності рівня освіти потребам роботодавців є усвідомлення необхідності продуктивного діалогу між бізнесом та закладами освіти, налагодження співпраці на засадах співфінансування, адресності та партнерства.

¹ http://www.iom.org.ua/sites/default/files/mom_migraciya_yak_chynnyk_rozvytku_v_ukrayini.pdf

К.М. Войціцька, магістрант, V курс, гр. АКДм-2, ФОФ
Науковий керівник – к.е.н., доц. Т.В. Барановська
Житомирський державний технологічний університет

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Україна не завжди в змозі вирішити всі свої проблеми, тому на допомогу їй приходять міжнародні фонди, що надають технічну допомогу. Сьогодні міжнародна технічна допомога є важливим інструментом реалізації політики міжнародної інтеграції України, економічного розвитку, забезпечення інтересів держави на зовнішніх ринках.

Вважаємо, що міжнародна технічна допомога – це один із видів допомоги, що надаються донорами відповідно до міжнародних договорів України безоплатно і безповоротно для того, щоб підтримати соціальні і економічні сфери, охорону навколишнього середовища, розвиток інфраструктури шляхом проведення досліджень, навчання, обміну фахівцями, аспірантами та студентами, передачу досвіду і технологій, грошових коштів, постачанням обладнання та інших товарів (майна) за схваленими проектами міжнародної технічної допомоги, а також у формі організації і (або) проведення семінарів, конференцій, інших громадських обговорень.

Міжнародна технічна допомога може бути у вигляді:

- 1) якого-небудь майна, що потрібне для виконання проектів;
- 2) робіт і послуг;
- 3) прав інтелектуальної власності;
- 4) фінансових ресурсів ;
- 5) інших ресурсів, які не заборонені законодавством.

Найбільше міжнародної допомоги поступило до Житомирської області від США, Німеччини, Європейського Союзу, Європейського банку реконструкції та розвитку, Північної екологічної фінансової корпорації та ПРООН.

Житомирська область реалізує ряд проектів міжнародної донорської допомоги, серед яких реалізованими є «Здоров'я жінок України», «Енергоефективність у громадах» «Теплопостачання міста Житомира-Програма підтримки реалізації проекту», «Підвищення Енергоефективності об'єктів бюджетної сфери міста Житомира».

В результаті реалізації проекту «Теплопостачання міста Житомира – Програма підтримки корпоративного розвитку», було скорочено експлуатаційні витрати в результаті підвищення ефективності системи централізованого теплопостачання. Внесок Європейського банку реконструкції та розвитку, як адміністратора фонду Е5Р –398,2 тис. євро.

Проект «Енергоефективність у громадах» допоміг створити комфортні життєві умови для жителів та гостей міста. Здійснилося технічне переоснащення системи вуличного освітлення м. Коростеня за сучасними енергозберігаючими технологіями та альтернативними джерелами енергії. Внесок міжнародної організації – 170,1 тис. грн.

В рамках проекту «Підвищення енергоефективності об'єктів бюджетної сфери міста Житомира», який впроваджувався за фінансової підтримки Північної Екологічної Фінансової Корпорації НЕФКО та Фонду Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля Е5Р, виконані роботи з капітального ремонту (термореновації) 10 дошкільних навчальних закладів міста та роботи по термореновації ще 7 загальноосвітніх шкіл.

Проект «Здоров'я жінок України» передбачав просвітницькі заходи для жінок з інвалідністю та членів їх сімей. А також тренінги для медичних та соціальних працівників. Представниками Агентства в області було проведено 9 тренінгів з лікарями акушер-гінекологами та лікарями загальної практики-сімейної медицини щодо ефективних методів контрацепції та попередження абортів.

Також в Житомирській області продовжують реалізовуватися такі проекти: «Покращення збереженості джерел іонізуючого випромінювання, які використовуються в Україні», «Виявлення та припинення ядерної контрабанди», «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні (ПУЛБС)», «Прозорий, підзвітний, ефективний бюджетний процес на місцевому рівні в Україні», «Розвиток та комерціалізація біоенергетичних технологій у муніципальному секторі України».

Проект «Покращення збереженості джерел іонізуючого випромінювання, які використовуються в Україні» реалізується в багатьох областях України, серед яких є Житомирська, з 01.05.03 р.. Загальна вартість фінансування складає 18 000000 дол. США. Проект має бути реалізованим до 31.08.20. Донором виступає Уряд США через Міністерство енергетики США, реципієнт – Житомирський обласний онкологічний диспансер Житомирської обласної ради, а бенефіціар – Державна інспекція ядерного регулювання України.

Проект «Виявлення та припинення ядерної контрабанди», реалізується з 01.08.15 по 31.12.21. Загальна вартість його становить 85 000000 дол. США. Донором виступає Уряд США через Міністерство енергетики США, а бенефіціар – Державна інспекція ядерного регулювання. Реципієнтом для Житомирської області є Житомирський прикордонний загін (військова частина 1495).

«Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні (ПУЛЬС)» спрямований на створення сприятливого середовища для впровадження децентралізаційної реформи в Україні, зміцнення місцевого самоврядування, поглиблення демократичних процесів розвитку територіальних громад та стабільності держави. Загальна вартість проекту становить 8 200 000 дол. США. Проект почали реалізовувати з 14.12.15 р., а завершити планують до 13.12.20 р. Донором виступає Уряд США через Міністерство енергетики США. Реципієнтом для Житомирської області є Житомирське регіональне відділення Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України».

«Прозорий, підзвітний, ефективний бюджетний процес на місцевому рівні в Україні» – це проект створений для покращення процесу децентралізації в Україні шляхом забезпечення ефективного та підзвітного управління публічними бюджетними ресурсами органами місцевого самоврядування, загальна вартість якого становить 1 177 662 євро. Проект реалізується з 25.12.15 по 24.06.18. Донором виступає Європейський Союз, а бенефіціар – Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Реципієнтом для Житомирської області є Житомирське регіональне відділення Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України».

«Розвиток та комерціалізація біоенергетичних технологій у муніципальному секторі України» загальна вартість 4 700 000 дол. США, термін виконання 01.06.14 – 31.12.18, донором виступає ПРООН, реципієнт – Житомирський національний агроекологічний університет, а бенефіціар – Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України. Проект спрямований на сприяння сталому використанню сільськогосподарської біомаси та можливості поєднувати існуючі можливості біоенергетичних ресурсів із задоволенням енергетичних потреб виробництва, комунальних закладів та потреб населення, а також отримати пряму загальну вигоду у формі уникнення викидів парникових газів та зменшення обсягів використання вичерпних ресурсів.

Також в Житомирській області плануються до реалізації такі проекти :

1) Німецьке товариство міжнародного співробітництва «Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH», проект «Інтегрований розвиток міст в Україні», 2016-2018 рр. Зміст проекту полягає у залученні експертів для написання програми комплексного розвитку міста Житомира та реалізація пілотного проекту.

2) Європейський інвестиційний банк, проект «Модернізація та підвищення системи безпеки дорожньої мережі в Україні». Зміст проекту полягає у покращенні безпеки дорожньої інфраструктури та всієї мережі доріг в Україні, просуванні соціально-економічного розвитку, зміцненні ефективності управління національної безпеки дорожнього руху в Україні.

3) Програма територіального співробітництва «Білорусь-Україна» в рамках Програми прийняття територіальній співпраці країн Східного партнерства (EaP TC Support Programme), реалізація якої запланована у 2016-2018 рр. за рахунок міжнародної технічної допомоги ЄС, Проект «Розробка спільних дій з підвищення енергоефективності об'єктів місцевої соціальної інфраструктури», підготовлений Житомирським ГО «Шлях відродження». Зміст проекту полягає у Сприянні сталому розвитку територіального співробітництва між прикордонними регіонами-учасниками, шляхом зміцнення транскордонних контактів місцевих органів влади, громад та організацій громадянського суспільства, розробці спільних рішень у відповідь на спільні проблеми соціально- економічного розвитку.

Отже, серед основних напрямків залучення міжнародної технічної допомоги для Житомирської області можна назвати наступні: реформування енергетичного сектору, покращення теплопостачання, стимулювання розвитку соціальної сфери, посилення оборонного комплексу, вдосконалення регуляторної політики, тощо. Світовий досвід, який отримує Житомирщина в рамках міжнародної технічної допомоги, сприяє її сталому соціально-економічному розвитку, прискорює її міжнародну інтеграцію.

Є.О. Кравчук, магістрант, V курс, гр. АКДм-2, ФОФ
Науковий керівник – д.е.н., проф. Є.М. Ахромкін
Житомирський державний технологічний університет

ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ

Глобальний бурхливий розвиток інформаційного суспільства спричинив серйозні зміни в методах і підходах до державного управління, використання та захисту інформаційних ресурсів.

У державній політиці однією з головних складових стає інформаційна політика. Державна інформаційна політика у широкому розумінні – це: цілі і завдання певних класів і прошарків, методи і засоби досягнення цілей і завдань, події і питання міжнародних відносин, характер діяльності політичних партій і громадських організацій, лінія поведінки, певний спосіб дії спрямований на досягнення певної мети.

Аналіз публікацій з зазначеного питання підтверджує, що дослідженню розвитку інформаційної політики в цілому та в галузі управління системно опрацьовуються науковцями і дослідниками: І. Арістотовою, В. Івановим, Г. Почепцовим, Є. Макаренком, В. Шклярем та ін. Водночас є системне вивчення ефективності інформаційної політики, обґрунтування її цілей та завдань.

Метою дослідження є аналіз інформаційної політики і використання самої інформаційної політики в державній службі, а саме акцентуація уваги не лише на загальних аспектах, а передусім - на активній участі держави в процесах творення відповідної інформації.

Державна інформаційна політика у конкретному розумінні: внутрішня – задоволення інформаційних потреб населення, зовнішня – створення позитивного образу держави у світі, інформування світового громадянства про політичні, економічні, духовні, культурні тощо події в Україні.

Головними напрямками і способами державної інформаційної політики є наступні: забезпечення доступу громадян до інформації; створення національних систем і мереж інформації; зміцнення матеріально-технічних, фінансових, організаційних, правових і наукових основ інформаційної діяльності; забезпечення ефективного використання інформації; сприяння постійному оновленню, збагаченню та зберіганню національних інформаційних ресурсів; створення загальної системи охорони інформації; сприяння міжнародному співробітництву в галузі інформації й гарантування інформаційного суверенітету України; сприяння задоволенню інформаційних потреб закордонних українців.

Управління в цілому, в тому числі в органах державної влади, потребує постійного інформаційного (інформаційно-аналітичного) забезпечення, яке виконує наступні основні функції:

- постійне інформування про наявний стан і тенденції зміни об'єкта управління;
- формування об'єктивної картини зовнішнього середовища;
- поточний та ретроспективний аналіз та прогнозування;
- підготовка варіантів (проектів) управлінських рішень;
- інформаційний обмін (управління інформаційними процесами) в системі управління і між нею та зовнішнім середовищем.

На практиці ці функції виконують: прес-служби; управління громадських зв'язків, інформаційні управління, апарати консультантів, управління інформатизації.

На державну інформаційну політику в державній службі впливають в сучасних умовах наступні фактори:

- геополітичні процеси, в першу чергу глобалізація як інтеграційний процес;
- інформатизація;
- демократизація та розвиток громадянського суспільства;
- прогрес в сфері управління і технологій інформаційної діяльності тощо.

Основні проблеми державної політики в умовах розвитку інформаційного суспільства:

- 1) запровадження та підтримка структурних змін в економіці;
- 2) врахування нерівномірностей переходу до інформаційного суспільства;
- 3) оцінка стану громадсько-політичних і соціально-економічних передумов та створення відповідних стимулів до такого переходу.

Отже, державна інформаційна політика повинна закласти основи для вирішення фундаментальних завдань розвитку суспільства, головними з яких є формування єдиного інформаційного простору України, гарантування інформаційної безпеки особистості, суспільства й держави. Крім того, велика увага повинна приділятися формуванню демократично орієнтованої масової свідомості, становленню галузі інформаційних послуг, законодавчому регулюванню суспільних відносин, у тому числі пов'язаних з одержанням, поширенням і використанням інформації.

Т.С. Крикля, магістрант, V курс, гр. АКДм-2, ФОФ
Науковий керівник – д.е.н., доц. Д.О. Грицишен
Житомирський державний технологічний університет

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ БЕЗ КОРУПЦІЇ: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ

На сьогоднішній день процес боротьби з корупцією в Україні є поширеним явищем, що розвивається та вдосконалюється майже щодня. Одним з фундаментальних кроків на шляху подолання корупції в нашій державі стало прийняття Верховною Радою України Закону України «Про запобігання корупції». Місія даного закону спрямована на те, щоб створити функціонуюче антикорупційне законодавство в Україні.

Основними засадами, на яких повинна здійснюватися боротьба з корупцією є узгоджені дії державних органів, громадян та громадських організацій; антикорупційна правова база має враховувати різноманітні зміни політичного, економічного та соціального характеру, що відбуваються в країні; особлива увага в боротьбі з корупцією повинна приділятися саме запобіжним заходам. Також, важливим моментом в побудові «ідеальної економіки» без проявів корупції повинно стати вдосконалення діяльності органів, що безпосередньо займаються боротьбою з корупцією. Не повинні лишатися осторонь журналістські розслідування або повідомлення від громадян, в яких йдеться про існуючі факти корупції. Кожен можливий прояв корупції повинен бути невідкладно та якісно досліджений і проаналізований відповідними антикорупційними органами, що мають необхідну компетенцію, у повному обсязі.

Задля ефективного функціонування структур, які покликані боротися з корупцією в Україні, повинні залучатися до робочого процесу висококваліфіковані кадри з спеціалізованою вищою освітою. Дані спеціалісти повинні мати знання як з юриспруденції та економіки, так і з психології. Враховуючи цю необхідність українські ВНЗ починають активно створювати спеціальності, випускники яких володіли б всіма необхідними знаннями в галузі антикорупційної діяльності. Держава повинна стимулювати і подальший розвиток та вдосконалення знань, вмій та навичок таких спеціалістів шляхом проведення тренінгів, семінарів і форумів, тематикою яких була б боротьба з корупцією.

Сформульованими та доведеними до досконалості мають бути комплексні антикорупційні дії у сферах правосуддя, медицини, освіти, ремонтних робіт, будівництва, місцевого самоврядування та державного управління. Такі дії мають бути побудовані у чіткій ланцюговій послідовності та включати в себе аналітичну складову, частину пов'язану з розслідуваннями та експертизою і т.д.

На сьогоднішній день з корупцією в Україні має боротися ряд спеціалізованих органів, серед яких: Національне антикорупційне бюро, яке займається досудовим розслідуванням злочинів, коли сума хабара більше 500 мінімальних заробітних плат; Національне агентство запобігання корупції, що несе в собі попереджувальну функцію шляхом перевірок декларацій держаних службовців; Спеціалізована антикорупційна прокуратура, яка підтримує державне обвинувачення в судах та наглядає за законністю проведення оперативно-розшукової діяльності детективами НАБУ; Антикорупційні суди, створення яких передбачається законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року, що будуть розглядати справи, якими займається Спеціалізована антикорупційна прокуратура; Націоналізоване агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, отриманими від корупційних та інших злочинів; Національна поліція; Служба безпеки України (найстаріший орган України, що займається боротьбою з корупцією). На кожен з них покладні специфічні обов'язки, які повинні проводитися професійно та неупереджено на шляху до створення ідеального варіанту економіки без корупції.

Введення системи електронного декларування майна та видатків, доступ до офіційних сайтів державних органів, державних і громадських реєстрів в свою чергу також створює позитивний клімат для реалізації антикорупційних заходів.

Отже, враховуючи всю наведену вище інформацію можна дійти висновку, що за постійного подальшого вдосконалення існуючої системи боротьби з корупцією та безпрецедентного дотримання всіма учасниками економічного процесу існуючого законодавства, за належного функціонування антикорупційних структур наша економіка має шанс прийти до винищення корупції та до знищення її можливих проявів ще на початкових етапах. Хоча, з іншого боку, не можливо бути повністю впевненим у тому, що всі суб'єкти даної сфери будуть до кінця належно виконувати покладені на них обов'язки. Ускладнює процес подолання корупції і те, що у такого роду незаконних діях мають зацікавленість як представники влади, так бізнесмени і звичайні громадяни. Тому питання не може мати конкретної відповіді та залишається відкритим.

Т.І. Марішенкова, магістрант, V курс, гр. АКДм-2, ФОФ
Науковий керівник – к.ю.н. В.В. Нонік
Житомирський державний технологічний університет

ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Загалом питання боротьби з корупцією традиційно посідає одне з перших місць у політиці будь-якої країни. Щоправда, ефективність антикорупційних заходів у різних країнах різна. Зважаючи на те, що Україна прагне інтеграції в європейську спільноту підвищуються вимоги до стану законності в публічному управлінні, доброчесності й сумлінності публічних службовців. Нині в нашій державі в умовах тривалого системного (політичного, правового, економічного, ідеологічного та організаційного) перехідного періоду проблема корупції набула не аби якої політичної значущості і гостроти. У цих умовах українська держава почала реформування антикорупційного законодавства та приведення його у відповідність. Саме тому від правильного розуміння суті та значення антикорупційної політики держави залежить результативність заходів, що вживаються для мінімізації корупційних проявів.

Корупція, про що вже неодноразово зазначалось, своїми наслідками має не лише економічні та соціальні негаразди. Вона також впливає на суспільну мораль, руйнує духовні та культурні цінності індивіда й соціуму, перешкоджає формуванню ідейних орієнтирів нації та народу, деформує ментальність, призводячи до поглиблення в суспільстві морально-ідеологічної кризи.

Соловійов В.М. у дослідженнях питання запобігання і протидії корупції в державному управлінні звертає увагу на наступні ключові тези [5, с. 60]:

– поняття “корупція” складне, багаторівневе, системно зорганізоване соціальне явище, яке поєднує в собі різні складові, зокрема: управлінську, політичну, економічну, юридичну, соціальну, морально-етичну;

– корупція – це негативне суспільне явище, яке постійно й активно впливає на свідомість громадян та їхні особисті погляди, формує корисливі аморальні цінності, визначає корупційну субкультуру в суспільстві, руйнує суспільні відносини, зменшує ресурси та підриває довіру до держави;

– корупція охоплює вищий (елітарний), середній та низовий рівні державного управління, проникаючи в усі сфери і підсистеми суспільного життя, порушує права, зачіпає інтереси всіх соціальних груп і прошарків суспільства, вражає політику, економіку, соціальну сферу, культуру;

– корупція може бути політичною, економічною, адміністративною та побутовою, може виникати організовано чи стихійно;

– корупція створила корупційну етику, що стала альтернативою морально-етичним нормам в Україні.

Слід сформулювати новий рівень правової свідомості громадян, а для цього потрібен час. Історія, традиції й менталітет – все це відіграє важливу роль. Потрібно свідомо обирати чиновників, не допускати корумпованих до органів державної влади.

Аналізуючи антикорупційну політику України, слід назвати чинники впливу на рівень корупції: непрозорість діяльності і невідповідність органів державної влади; відсутність (або дуже малий відсоток) політичної волі щодо запобігання та протидії корупції, неефективна участь у цій роботі правоохоронних структур та органів національної безпеки держави; розгалуженість дозвільно-регуляторної системи; надмірний вплив певних олігархічних груп на прийняття державних рішень та процедуру кадрових призначень; нерегульованість конфлікту інтересів; часто відсутність правил професійної етики на публічній службі; низький рівень забезпечення захисту прав власності; недотримання законодавства у сфері боротьби з корупцією, поєднане з його недосконалістю, суперечлива діяльність судової системи у цьому напрямі; відсутність системності в роботі з виявлення корупції в органах державної влади; відсутність публічного контролю за доходами та видатками вищих посадових осіб держави, а також ефективних механізмів участі громадянського суспільства у формуванні й реалізації антикорупційної політики [4, с. 64].

Заброда Д.Г. під державною антикорупційною політикою розуміє передбачений законами та підзаконними нормативно-правовими актами комплекс правових, економічних, освітніх, виховних, організаційних та інших заходів, що формуються і реалізуються органами державної влади, місцевого самоврядування та громадськістю з метою виявлення, припинення фактів корупції, усунення детермінант, що її опосередковують, відновлення порушених прав і законних інтересів фізичних, юридичних осіб та держави [1, с. 103].

Цілями антикорупційної політики в Україні, на думку деяких вчених, має стати зниження рівня корупції та забезпечення захисту прав і законних інтересів громадян, суспільства і держави від загроз, пов'язаних із корупцією, за допомогою виконання таких завдань:

– попередження корупційних правопорушень;

– створення правового механізму, який перешкоджає підкупу осіб, що мають публічний статус;

– забезпечення відповідальності за корупційні правопорушення в усіх випадках, прямо передбачених нормативними правовими актами;
– відшкодування шкоди, заподіяної корупційними правопорушеннями;
– моніторинг корупційних факторів та ефективності заходів антикорупційної політики;
– формування антикорупційної суспільної свідомості;
– сприяння реалізації прав громадян і організацій на доступ до інформації про факти корупції і корупціогенні фактори, а також на їх вільне висвітлення в засобах масової інформації;
– створення стимулів до заміщення державних посад, посад державної і муніципальної служб невідкупними особами [2, с. 242].

Спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції є органи прокуратури, органи внутрішніх справ України, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції (ст. 1 Закону).

Відповідно до ст. 21 Закону України «Про запобігання корупції», громадськість також бере участь у заходах щодо запобігання корупції, для чого громадські об'єднання, їх члени або уповноважені представники, а також окремі громадяни в діяльності щодо запобігання корупції мають право:

1) повідомляти про виявлені факти вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, реальний, потенційний конфлікт інтересів спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, Національному агентству, керівництву чи іншим представникам органу, підприємства, установи чи організації, в яких були вчинені ці правопорушення або у працівників яких наявний конфлікт інтересів, а також громадськості;

2) запитувати та одержувати від державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в порядку, передбаченому Законом України «Про доступ до публічної інформації», інформацію про діяльність щодо запобігання корупції;

3) проводити, замовляти проведення громадської антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів, подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів, отримувати від відповідних органів інформацію про врахування поданих пропозицій;

4) брати участь у парламентських слуханнях та інших заходах з питань запобігання корупції;

5) вносити пропозиції суб'єктам права законодавчої ініціативи щодо вдосконалення законодавчого регулювання відносин, що виникають у сфері запобігання корупції;

6) проводити, замовляти проведення досліджень, у тому числі наукових, соціологічних тощо, з питань запобігання корупції;

7) проводити заходи щодо інформування населення з питань запобігання корупції;

8) здійснювати громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання корупції з використанням при цьому таких форм контролю, які не суперечать законодавству;

9) здійснювати інші не заборонені законом заходи щодо запобігання корупції. [3].

Гарантією користування цими правами є передбачений ст. 53 Закону державний захист викривачів – осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції і які за наявності обґрунтованого переконання, що інформація є достовірною, повідомляють про порушення вимог цього Закону іншою особою.

Таким чином, можна зробити висновок, що в Україні відбулося інституціональне оформлення антикорупційної політики, в ході чого, виходячи зі змісту антикорупційної діяльності, функціонального призначення та кола повноважень, було утворено окремі групи суб'єктів запобігання та протидії корупції. Одним з основних досягнень у напрямку реалізації державної антикорупційної політики є створення окремих спеціально уповноважених органів протидії корупції та зосередження в їх статусі спеціальних повноважень з чітким розподілом компетенцій.

Список використаних джерел:

1. Заброра Д. Г. Поняття державної антикорупційної політики / Д.Г. Заброра // Право і безпека. – 2012. – № 2 (44). – С. 98–104.

2. Запобігання та протидія корупції: навч. посіб. / авт. кол.: А. М. Михненко (кер. авт. кол.), Р.П. Марчук, А. М. Мудров та ін.; за ред. проф. А. М. Михненка. – К.: НАДУ, 2010. – 360 с.

3. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

4. Прохоренко О. Прояви корупції – загроза національній безпеці України / О. Прохоренко // Науковий вісник НАВСУ. – 2002. – Вип. 3. – С. 61–64.

5. Соловійов В. М. Запобігання і протидія корупції в державному управлінні України : монографія / В. М. Соловійов. – К. : Ін-т законодавства ВРУ, 2012. – 508 с.

В.І. Мацько, магістрант, V курс, гр. АКДм-2, ФОФ
Науковий керівник – к.е.н., доц. А.П. Дикий
Житомирський державний технологічний університет

Е-УРЯДУВАННЯ ТА ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ В УКРАЇНІ

В умовах розвитку глобального інформаційного суспільства, виконання державою її конституційних обов'язків, надання державних управлінських послуг громадянам супроводжується розширенням використання інформаційно-комунікаційних технологій. При цьому, найбільш ефективним засобом таких комунікацій у мережі Інтернет, наразі, є система електронного урядування, використання якої забезпечує продуктивну взаємодію всіх гілок влади як між собою, так і з суспільством та значно спрощує процедури отримання послуг.

Останнім часом у провідних країнах світу реалізуються національні програми адаптації державного управління до умов інформаційного суспільства, що передбачають впровадження системи електронного урядування як нової форми взаємодії влади та суспільства для підвищення якості державних управлінських послуг. У контексті інтеграційних прагнень України, особливого значення набувають запровадження європейських норм і стандартів реалізації державної інформаційної політики, використання вітчизняного та зарубіжного досвіду. Впровадження системи електронного урядування дозволить владі коригувати адміністративні процеси у визначеному напрямку, удосконалити організаційний, правовий, ресурсний механізми державного управління.

Електронне урядування, перш за все, забезпечує відкритість і прозорість діяльності органів влади всіх рівнів, а також підвищує довіру громадян до влади, забезпечує більш ефективне і менш витратне адміністрування.

Електронне урядування – спосіб організації державної влади за допомогою систем локальних інформаційних мереж та сегментів глобальної інформаційної мережі, що забезпечує функціонування органів влади в режимі реального часу та робить максимально простим і доступним щоденне спілкування з ними громадян, юридичних осіб, неурядових організацій.

Головною складовою електронного урядування є електронний уряд – єдина інфраструктура міжвідомчої автоматизованої інформаційної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування з громадянами та суб'єктами господарювання. Він не є доповненням або аналогом традиційного уряду, а лише визначає новий спосіб взаємодії на основі активного використання інформаційно-комунікаційних технологій з метою підвищення ефективності надання державних послуг. На сьогодні в світі поширені дві основні моделі електронного урядування – e-Government 1.0 та e-Government 2.0.

Електронний уряд (E-Government) – об'ємне поняття, яке допускає широкий діапазон трактувань щодо його змісту, підходів до побудови, стратегічних завдань, оцінки результатів.

Вперше термін «електронний уряд» було застосовано у 1997 році за ініціативою Національного наукового фонду США для визначення процесу адміністративної реформи на основі ідеології нового державного менеджменту та широкого впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в державне управління, а саме, в органах виконавчої влади. В подальшому для визначення реформ в публічному адмініструванні, які охоплювали всі органи державної влади та органи місцевого самоврядування, цей термін було модернізовано в «електронну державу». Демократизація публічного управління, у тому числі, введення в електронний уряд електронної демократії, обумовило появу нового терміну – «електронне урядування».

Навколо понять «електронний уряд» та «електронне урядування» ведуться постійні дискусії у фаховому науковому середовищі. Різноманіття визначень зумовлено тим, що науковці акцентують увагу на різних аспектах і принципах впровадження і функціонування цієї системи. У західних країнах поняття «електронний уряд» не завжди має однакову конотацію. Спочатку воно означало футуристичний уряд «електронних громадян», який регулює діяльність і безпеку мережі електронної інформації в цілому й електронну торгівлю зокрема. Сьогодні термін «e-government» – це набагато ширше поняття, ніж просто «електронне управління державою», тобто використання в органах державного управління сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема й інтернет-технологій.

На сьогоднішній час, на нашу думку, найбільш релевантними визначеннями електронного урядування є такі:

– Європейська Комісія визначила електронний уряд як «використання інформаційних і телекомунікаційних технологій у державних адміністраціях у сукупності з проведенням організаційних змін і набуттям нових навичок, спрямованих на поліпшення суспільних служб і демократичних процесів, а також посилення підтримки державної політики. Електронний уряд є засобом для підвищення ефективності державного обслуговування. Він спрощує провадження державної політики й допомагає

державному сектору, з одного боку, розширювати обсяг послуг і підвищувати їхню якість, а з іншого – збільшувати економію ресурсів»;

– Баранов О. вважає, що електронний уряд – це уряд, в якому вся сукупність як внутрішніх, так і зовнішніх зв'язків і процесів підтримується й забезпечується відповідними інформаційно-комунікаційними технологіями. Необхідною умовою переходу до електронного уряду є широка інформатизація всіх процесів у звичайній діяльності міністерств, відомств, місцевих органів виконавчої влади, причому як внутрішніх, так і зовнішніх;

– Вершинін М. визначив, що електронний уряд – система інтерактивної взаємодії держави і громадян за допомогою інтернету, нова модель державного управління, яка перебудовує традиційні відносини громадян і владних структур;

– на думку В. Дрожжинова «електронний уряд – це використання віртуального простору для вдосконалення моделей надання послуг та підвищення ефективності функціонування органів влади та державних установ»;

– Кошкин А. стверджує, що електронний уряд – мережна інформаційно-комунікаційна інфраструктура, яка підтримує процес виконання державними органами виконавчої влади своїх функцій у суспільстві;

– електронний уряд – це модель державного управління, заснована на використанні сучасних інформаційних та комунікаційних технологій для підвищення ефективності та прозорості влади, а також встановлення суспільного контролю над нею.

Переведення державних сервісів у електронну форму має радикальний ефект у випадку, якщо відбувається не просто автоматизація наявних процесів «паперового світу», а синергія одночасного впровадження нових інформаційних систем та реінжинірингу нормативно-правової бази, ділових процесів з врахуванням можливостей ІТ.

Ефективне впровадження технологій електронного урядування можливо забезпечити тільки в рамках реформування на сучасних засадах всієї системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Аналіз стану законодавства, що регулює суспільні відносини, застосування технологій електронного урядування, свідчить про його фрагментарність і неповноту, наявність дублювання і суперечності нормативно-правових актів у цій сфері.

Електронне урядування не є механічним поєднанням інформаційно-комунікаційних технологій з публічним адмініструванням. Це – нова філософія державного управління, тому для реального втілення цієї ідеї в життя необхідне розроблення відповідної законодавчої бази. Необхідно здійснити відповідну адаптацію нормативної бази, що регламентує діловодство в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, до особливостей, обумовлених наданням електронних державних послуг. Потребує свого вирішення питання визначення правового статусу електронних інформаційних ресурсів, які розміщуються в комп'ютерних мережах органами державної влади та органами місцевого самоврядування як для міжвідомчого, так і для загальнодоступного використання. Основні проблеми лежать у площині правової регламентації надання електронних державних послуг фізичним та юридичним особам. Необхідно чітко законодавчо визначити загальні умови надання таких послуг, а також прописати особливості надання комплексних електронних державних послуг, які потребують об'єднання зусиль декількох органів влади, упорядкувати, регламентувати і стандартизувати цей процес. Особливу увагу необхідно приділити забезпеченню законодавчих гарантій надання таких послуг. Вкрай важливою законодавчо неврегульованою залишається проблема передавання та довгострокового зберігання електронних документів в державному архіві, музеях, бібліотеках, підтримки їх в актуалізованому стані та забезпечення зручного доступу до них.

Розвиток електронного урядування за сучасних умов в Україні є надзвичайно важливим, оскільки воно здатне забезпечити ефективне управління, підвищити швидкість та якість надання адміністративних послуг, знизити рівень корупції, забезпечити прозорість прийняття рішень.

Впровадження та експлуатація системи електронного урядування є ключовим напрямом підвищення ефективності державного управління як на національному, так і на регіональних рівнях, сприятиме прискоренню темпів економічного зростання, покращить якість надання адміністративних послуг. Використання механізмів електронної взаємодії органів влади дає можливість вирішити основні проблеми українського суспільства, а саме:

- непрозорість, корумпованість, закритість органів державної та місцевої влади;
- відновлення довіри громадян до державних інституцій та органів місцевого самоврядування;
- децентралізація, встановлення контролю громадян над прийняттям рішень у сфері державної політики.

С.В. Семененко, магістрант, V курс, гр. АКДм-2, ФОФ
Науковий керівник – д.е.н., доц. Д.О. Грицишен
Житомирський державний технологічний університет

УЧАСТЬ МОЛОДІ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСАХ

Україна традиційно знаходиться в центрі глобальних та регіональних політичних і економічних процесів. Завдання забезпечення її поступального сталого розвитку та безпеки, потребує максимально ефективної та адекватної реакції на сучасні виклики, досягнення національної конкурентно спроможності у всіх сферах діяльності. Трансформаційні процеси, що виникають в нинішньому світі, активно впливають на зміни в ключових підходах до формування моделей міжнародних соціально-економічних відносин, котрі, на тлі розширення інтеграційних процесів, підвищується роль прямої міждержавної взаємодії на ступені окремих суб'єктів однієї чи іншої держави, що створює місце для ефективного застосування суспільних ресурсів, одним із яких в Україні є молодь.

Досвід минулих років переконливо доводить, що економіко-соціального розвитку здобувають саме ті країни, котрі приділяють найбільше уваги молодим людям, що сталий розвиток демонструє саме те суспільство, котре переглянуло звичні погляди на нове покоління, та взаємовідносини між поколіннями і на їх значимість для соціально-економічного та політичного розвитку держави.

Вагомість молодих людей у соціальних, економічних та політичних процесах, все більше зростає з кожним роком. Шлях, котрий обере молодь, залежить від теперішніх умов життя, а також можливостей щодо побудови майбутнього, котрі будуть пропонуватися молоді на різноманітних етапах становлення. Посилення ролі молоді в соціально-економічних процесах, як об'єктивної необхідності світового розвитку, характерні потреби та потенціал молодих людей як гнучкої соціальної групи обумовлюють необхідність попередження негативних ефектів різноманітного роду в соціально-економічних процесах.

Отже на теперішній час благополучний розвиток України в повному розмірі залежить від досягнення цілей тими, хто в майбутньому відіграватиме провідну роль у всіх соціально-економічних процесах. Це зумовлює необхідність провадження ефективної державної молодіжної політики, котра якомога сильніше відповідатиме потребам молодих людей. Зважаючи на потенціал молоді у майбутньому як для суспільства, так і для розвитку держави, провідні країни світу надають суттєву увагу вирішенню проблемних питань молодих громадян, що стає базою державної молодіжної політики цих країн, котрі розроблені та запроваджені на практиці таких механізмів реалізації молодіжної політики, які б полегшували ефективне застосування інноваційного потенціалу молодіжного ресурсу.

Розвиток прогресивної держави з соціально цілеспрямованою економікою буде ефективною тільки за умови активної участі молоді в соціально-економічних процесах. Творчі здібності та соціальний ресурс молоді є однією з найважливіших основ модернізації суспільства. Тому за умов нових глобальних викликів актуальна необхідність підвищеної уваги до молоді з боку держави, розробки ретельно вивіреного, науково обгрунтованого та довгострокового плану дій, результат якого стане відчутний в близькій перспективі.

Участь у соціально-економічному, політичному житті країни не повинна обмежуватись тільки голосуванням на виборах чи роботою в громадських організаціях. Вона відбувається тоді, коли молодь ставить перед собою різні цілі: захист навколишнього середовища, поліпшення умов життя, прав особистості та ін. Та щоб здійснити ці завдання, вони знаходять необхідні організації, або створюють їх самі. Діяльність молодих людей в молодіжних громадських організаціях і є однією із форм їх участі в суспільно-економічних перетвореннях.

Молодь є рушієм в процесі розвитку як громадянського суспільства, так і економіки країни загалом, маючи необхідність в участі всіх частин соціальної системи в її формуванні. Тому необхідне розроблення та впровадження активної державної молодіжної політики, котра полягатиме у створенні соціально-економічних, політичних, інформаційних, організаційних умов та гарантій для забезпечення різнобічних потреб молоді, стимулювання активної життєвої позиції, осмислення нею відповідальності за своє майбутнє і країни в цілому. Таким чином, участь молодих людей в суспільно-політичному житті держави показує особливу форму консолідації її спільних інтересів, котрі відображають усвідомлені особливості власного соціального стану. Отже, суспільні інституції держави та громадськість, повинні ставитися до молодіжної політики більш відповідально та професійно, всебічно сприяти розвитку молодіжного громадянського суспільства.

**І.Г. Сергієнко, магістрант, V курс, гр. АКДм-2, ФОФ
Науковий керівник – д.е.н., проф. В.В. Євдокимов
Житомирський державний технологічний університет**

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕТИКИ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЯК ЗАПОРУКА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Державна служба виражає інтереси народу, і метою діяльності державних службовців є забезпечення благополучного сьогодення і гідного майбутнього для громадян і країни в цілому. Державні службовці призначаються на посади відповідно утворення даних посад, кваліфікації і досвіду роботи. Суспільство розраховує, що державний службовець буде вкладати всі свої сили, знання і досвід в здійснювану ним професійну діяльність, неупереджено і чесно йому служити. Однак, як показує досвід боротьби з корупцією в різних державах, навіть чітко розробленої системи превентивних заходів часом буває недостатньо. Державні службовці нехтують посадовими обов'язками і, в силу різних обставин, допускають правопорушення та злочини. Найбільш поширеними є порушення корупційного характеру. Корупційні порушення мають давні історичні корені. Але, незважаючи на постійну боротьбу державних органів, корупція в нашій країні поки знаходиться на «достойному» рівні. Причини, що пояснюють процвітання корупції, криються в недостатньому проопрацюванні кодексів професійної етики державних службовців, відсутності прозорості щодо висвітлення діяльності державних установ, суперечливості законодавства, наявності складних адміністративних процедур і надмірно широких повноважень окремих посадових осіб.

Одним із проблемних питань діючої системи державної служби є нормативне врегулювання вимог професійної етики державних службовців. Проте, не лише визначення морально-етичних принципів службової поведінки державних службовців, а й законодавче закріплення механізму їх запровадження і дотримання, має велике соціальне значення та є головною тенденцією сучасного розвитку державної служби зарубіжних країн [1].

Отже, не дивлячись на те, як в різних країнах відбувається формування засад етики державних службовців, метою їх є – підвищення професійного рівня державних службовців, збільшення довіри населення до влади, запобігання зловживанню владою та можливим порушенням закону.

У країнах Європейського Союзу стандарти поведінки державних службовців містяться у спеціальних актах, які отримали загальну назву—Кодекси поведінки державних службовців. Залежно від країни, ці кодекси можуть мати різні назви (наприклад «Етичний кодекс», «Правила етичної поведінки» «Стандарти поведінки державних службовців» тощо) [2]. Правила етики та поведінки державних службовців детально опрацьовані у положеннях Модельного кодексу поведінки для державних службовців (додаток до Рекомендацій Комітету Міністрів Ради Європи від 11 травня 2000 р.). Цей акт сприяв не лише прийняттю національних кодексів, а й створенню спеціальних державних інституцій з проблем етики, впровадженню етичної освіти тощо.

Головні вимоги Кодексу—перевірка чесності кандидата на державну службу (ст. 24), а також контроль за дотриманням етичних вимог (ст. 25, 28). Особливістю Кодексу є наголос на взаємності обов'язків державних службовців і тих, хто контролює їх діяльність або здійснює керівництво. На основі даного Модельного кодексу на сьогоднішній день багато країн (Великобританія, Австралія, Франція, Канада, Іспанія, Нідерланди, Нова Зеландія, Швеція) вже ввели в дію Етичні кодекси (кодекси поведінки) державних службовців [3].

Також на увагу заслуговує Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Згідно зі ст. 8 Конвенції ООН, для досягнення цілей по боротьбі з корупцією кожна держава-учасниця повинна розробляти стандарти поведінки державних службовців для добросовісного виконання ними своїх обов'язків. Серед таких кодексів Конвенція ООН називає Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб (Резолюція 51/59 Генеральної Асамблеї ООН від 12 грудня 1996) 5. Міжнародний кодекс перераховує основні принципи поведінки (ефективність, компетентність, уважність, справедливість, неупередженість) та коротко визначає основні правила щодо попередження конфлікту інтересів, декларування відомостей про доходи, прийняття подарунків, поводження з інформацією тощо [3].

Зразковий кодекс повинен бути придатним до того, щоб його прийняли, зі змінами або без них, у стосунку до більшості державних службовців положення повинні встановлювати керівні принципи і, у той же час, надавати дорадчі відомості, достатньо конкретні для того, щоб їх використовували у будь-якій ситуації, яка може виникнути. Як зразок для загального використання, він може не містити детальних керівних вказівок, необхідних для певних категорій службових осіб або найманих працівників, чії функції або професії потребують особливої регламентації [2].

Список використаних джерел:

1. Бериславська О.М. Європейський досвід етизації державної служби та її актуальність для України [Електронний ресурс] / О.М. Бериславська, В.В. Мінаєва. – Режим доступу: http://www.legalnovels.in.ua/journal/2_2016/24.pdf.
2. Етичні кодекси державних службовців, кодекси поведінки / [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://vuzlit.ru/422163/etichni_kodeksi_derzhavnih_sluzhbovtsiv_kodeksi_povedinki.
3. Правила етичної поведінки державних службовців (досвід країн Європейського Союзу та США) / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29069.pdf>.

Т.М. Тростенюк, магістрант, V курс, гр. ЗУФЕБ-17-1м, ФОФ
Науковий керівник – д.е.н., проф. С.В. Свірко
Житомирський державний технологічний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ БЮДЖЕТУ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

В бюджетному процесі важливу роль відіграє бюджетне планування в органах місцевого самоврядування, оскільки від правильного та доцільного планування статей доходів та видатків бюджету залежить якість їх виконання.

В ст.2. Бюджетного кодексу України під поняттям “бюджет”, визначають “план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду” [1]. В свою чергу бюджети місцевого самоврядування – бюджети територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ, міст (у тому числі районів у містах), бюджети об'єднаних територіальних громад [1].

Під поняттям бюджетне планування розуміють комплекс організаційно-технічних, методичних та методологічних заходів на стадіях бюджетного процесу, таких як: складання, розгляд та затвердження бюджету з метою визначення обсягів і джерел формування та напрямів використання бюджетних ресурсів держави для забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку суспільства.

Бюджетне планування є складовою загальнодержавного економічного планування і займає основне місце у фінансовому плануванні. Від рівня збалансованості бюджету на стадії планування, точності економічних і соціальних прогнозів залежить стабільність функціонування бюджетної сфери та рівень виконання програм протягом майбутнього бюджетного періоду.

Науковець Мигович Т.М., зазначає: “В процесі планування місцевих бюджетів розв'язується стратегічне економічне завдання спрямування бюджетних ресурсів на розвиток адміністративно-територіальної одиниці та її громади. Це завдання включає в себе вирішення трьох тактичних завдань. Перше тактичне завдання полягає у встановленні пріоритетних цілей розвитку території, тобто у визначенні оптимального напрямку використання бюджетних ресурсів. Друге – передбачає визначення джерел доходів і розробку заходів щодо надходження їх до бюджету. Достовірність планування надходжень до місцевих бюджетів базується на застосуванні реальної інформації та ефективних методик її опрацювання. Третє – має на меті досягнути збалансованість між видатками і доходами, тобто встановити оптимальне співвідношення між задоволенням потреби адміністративно-територіальної одиниці та її громади та наявними ресурсами. Варто зазначити, що до третього завдання можна віднести і формування необхідних резервів задля покриття непередбачуваних витрат та досягнення збалансованості у майбутньому” [2].

Планування місцевих бюджетів здійснюється за допомогою наступних методів: нормативного – на базі заздалегідь установлених норм та техніко-економічних нормативів розраховується потреба господарюючого суб'єкта у фінансових ресурсах та їх джерелах; розрахунково-аналітичного – що за базовий індекс приймаються зміни цього індексу в запланованому періоді, а потім розраховується планова величина його показника; балансового – шляхом побудови балансу досягається взаємозв'язок наявних фінансових ресурсів та фактичної потреби в них; оптимізації планових рішень – розробляють декілька варіантів планових показників, з яких вибирають найоптимальніший варіант; економіко-математичного моделювання – метод дає змогу дослідити кількісне відображення взаємозв'язків між фінансовими показниками та чинниками, які впливають на величину цього показника [3].

Таким чином, правильно організоване та виконане планування бюджету служить запорукою успішного виконання бюджету, адже від правильно передбаченої потреби залежить доцільне задоволення потреби. Перспективним напрямом подальших досліджень може бути. Удосконалення організації бюджетного планування в органах місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Мигович Т.М. Удосконалення механізму бюджетного планування в контексті реформи місцевого самоврядування / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://ird.gov.ua/sep/sep20143\(107\)/sep20143\(107\)_538_MyhovychTM.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20143(107)/sep20143(107)_538_MyhovychTM.pdf)
3. Місцеві фінанси: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / М.А. Гапонюк, В.П. Яцюта, А.Є. Буряченко, А.А. Славкова. – К.: КНЕУ, 2002. – 184 с.

Д.В. Хоронжевський, магістрант, V курс, гр. АКДм-2, ФОФ
Науковий керівник – д.е.н., проф. С.В. Свірко
Житомирський державний технологічний університет

ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ ЗА РАХУНОК ПРОЕКТНО-ГРАНТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Україна потребує реальних змін та ефективних реформ. Адже та система, яка існує в середині країни є не досить ефективною. Цю систему потрібно кардинально трансформувати. Змінювати потрібно не людей на посадах при владі, а потрібно змінити систему влади в нашій державі. Вже не перший раз міняємо непорядних, непрофесійних, результату ніякого це не приносить. Змінити систему можна тільки за рахунок реформ, а для проведення їх потрібна злагоджена і ефективна робота всіх гілок влади, а особливо законодавчої.

Великої уваги потребують контрольно-інспекційні перевірки та різні дозвільно-ліцензійні служби, їх слід невідкладно змінювати. Врегулювання повинне відбуватися за законними нормативами (а не тими, що винайдено для хабарів), відповідальність потрібно покласти на спеціалістів. Дуже важливо приділити велику увагу найголовнішій проблемі в країні, а саме корупції, адже з нею стикається майже кожен українець. Ті масштаби корупції, які охопили Україну є неприпустимі!

Корупція – діяльність, яка спрямована на використання посадових можливостей службових осіб для власного збагачення. Корупціонером може бути будь-яка людина, що має певні повноваження, які може використати щодо розподілу ресурсів, що не належать їй, на свій розсуд (лікар, адміністратор, екзаменатор, депутат, тощо). Корупцію поділяють на політичну (відбувається особами, які знаходяться при владі, як правило приймають політичні рішення), адміністративну або бюрократичну (виникає при взаємодії громадян, чиновників із підприємцями), побутову (пов'язану з щоденним життям громадян). На сьогоднішній день найважливішою проблемою в Україні є саме корупція, адже через її прояви не відбувається нормальний розвиток суспільства в цілому. Це велика загроза для країни.

Проектна діяльність – це певні керовані зміни вихідного стану об'єкту, на які потрібні фінансові витрати, час та ресурси. Проектна діяльність може реально подолати корупцію в Україні. Це можливо зробити за рахунок розроблення і втілення у життя нових ефективних антикорупційних проектів в середині нашої країни, а також створення незалежних контролюючих органів, які будуть проводити аудит і контроль кожного проекту. Фінансування на дані проекти готові надавати різні Європейські фонди, якщо звісно реалізація буде на вищому рівні. Проектно-грантова діяльність – це реальний і досить ефективний спосіб подолати масштабну корупцію в нашій країні і при цьому не використовувати власні кошти з бюджету країни. Це шанс, яким потрібно скористатися!

Отже проектно-грантова діяльність є доцільним способом та методом у боротьбі з корупцією. Використання даного методу призведе до мінімізації хабарництва в Україні. Всі економічні показники будуть покращуватися, а також зростатиме рівень життя українців. Вирішити проблему корупції дійсно реально, якщо також використовувати досвід подолання інших країн. Завдяки різним антикорупційним проектам деякі країни ЄС змогли зменшити корупцію в разі і таким чином це ставало рушійною силою для їхнього розвитку та прогресу в цілому. Модель подолання корупції з використання проектно-грантової діяльності вже давно апробована різними країнами. Насамперед в країнах, які використали таку модель подолання корупції, змогли досягнути прозорості та відкритості влади.

Дивлячись на досвід держав світу у сфері боротьби з корупцією на даний момент вітчизняна влада повинна:

- розробити єдину державну політику подолання корупції;
- сформувати та модернізувати антикорупційну службу, яка буде незалежна від усіх гілок влади;
- кардинально реформувати судову владу, за приклад можна взяти правоохоронні системи США, Франції;

І на останок варто зазначити, що проектно-грантова діяльність потребує кваліфікованих спеціалістів в даній галузі, адже в Україні вона тільки недавно почала активний розвиток, тому владою країни повинні бути створені та запроваджені для українців умови для більшого розуміння всіх аспектів даної діяльності. Якщо це буде реалізовано, то майже кожен українець навчиться розробляти будь-який проект розвитку, що в результаті зможе дати масштабний поштовх для подолання корупції та розвитку нашої країни в цілому.